

FUTEJ & Partners, s.r.o.
Radlinskeho 2
811 07 BRATISLAVA
SLOVAKIA

TEL: 421/2/5263 3161
FAX: 421/2/5263 3163
e-mail: futej@futej.sk
www.futej.sk

PÁVNÁ OCHRANA SOFTVÉRU – PATENT VERSUS AUTORSKÉ PRAVO

Cieľom tejto analýzy je primárne zodpovedať otázku, či slovenský právny poriadok umožňuje patentovať softvér a ak nie, akú formu ochrany mu legislatíva poskytuje.

POJEM SOFTVÉR – POČÍTAČOVÝ PROGRAM

Pre pochopenie danej problematiky je potrebné vymedziť obsah pojmu softvér, resp. počítačový program. Pod pojmom počítačový program chápeme programy v akejkoľvek forme vrátane tých, ktoré sú včlenené do technického vybavenia (hardware), tento pojem zahŕňa aj prípravnú koncepčnú prácu vedúcu k vytvoreniu počítačového programu za podmienky, že jej povaha umožní vytvorenie počítačového programu v neskoršom štádiu.¹ V laickej verejnosti sa okrem pojmu „počítačový program“ stretávame aj s pojmom „softvér“, ktoré sa chápu viac menej ako synonymá. Odborná verejnosť zastáva iný názor a softvér považuje za širší pojem, ktorý okrem počítačového programu ako autorského diela zahŕňa aj ďalšie náležitosti napr. hmotný nosič, návod na obsluhu, licenciu atď., ktoré spolu tvoria tzv. softvérový balík.² Podľa § 5 ods. 8 Autorského zákona je počítačový program charakterizovaný ako súbor príkazov a inštrukcií použitých priamo alebo nepriamo v počítači. Príkazy a inštrukcie môžu byť napísané alebo vyjadrené v zdrojovom kóde alebo v strojovom kóde. Neoddeliteľnou súčasťou počítačového programu je aj prípravný podkladový materiál potrebný na jeho prípravu, pričom tento materiál, za splnenia ďalších podmienok podľa Autorského zákona, je tiež chránený, ako autorské dielo; ak spĺňa pojmové znaky diela (§ 7 ods. 1), je chránený ako literárne dielo. Podľa uvedenej definície počítačového programu teda vyplýva, že nie každý počítačový program je autorským dielom a požíva ochranu Autorským zákonom, ale len taký, ktorý je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora a je vyjadrený v zmyslami vnímateľnej podobe, bez ohľadu na jeho podobu, obsah, kvalitu, účel alebo formu.

PATENTOVATEĽNOSŤ SOFTVÉRU

Otázka patentovania softvéru vyvolala množstvo sporov. Na jednej strane sú to argumenty o brzdení inovácií, na strane druhej obavy z vykrádania nápadov a myšlienok. Kým v Spojených štátoch amerických platná legislatíva umožňuje patentovať prakticky čokoľvek, v Európe sa takáto ochrana vzťahuje prevažne na výrobky, zariadenia a technológie. Tento stav sa má onedlho zmeniť, nakoľko Európska komisia presadzuje zákon, ktorý má zaviesť softvérové patenty aj na európskom kontinente.

Ak si niekto na Slovensku chce dať patentovať vynález, musí spĺňať niekoľko atribútov: novosť na svetovej úrovni, zahŕňa vynálezcovskú činnosť a musí mať priemyselnú

¹ Smernica Rady č. 91/250/EHS o právnej ochrane počítačových programov v znení smernice Rady č.93/98/EHS.

² Vojčík, P., Miščiková, R.: Základy práva duševného vlastníctva. TYPOPRESS, Košice 2004, s. 73

využitelnosť. Úpravu patentovateľnosti vynálezov obsahuje zákon č. 435/2001 Z.z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v ustanovení § 5. V odseku 3 uvedeného paragrafu sa nachádza negatívne vymedzenie pojmu vynález. Počítačové programy sú práve súčasťou tohto negatívneho výpočtu. **Nemožno ich teda považovať za vynálezy a teda ani následne patentovať.** Preto na nami skúmanú otázku, či je možné v rámci Slovenskej republiky patentovať počítačový program nachádzame negatívnu odpoveď práve v patentovom zákone, a teda jednoznačne môžeme konštatovať, že **program nie je možné patentovať.**

PRÁVNA OCHRANA SOFTVÉRU NA SLOVENSKU

Forma ochrany počítačových programov je v dlhodobom horizonte diskutovanou témou. Viacerí odborníci sa prikláňali k ochrane počítačového programu autorským právom, iní boli zástancami patentovej ochrany, ďalší dokonca zastávali názor na zavedenie ochrany osobitným právnym predpisom.

V rámci slovenskej právnej úpravy sa na ochranu softvéru v súčasnosti vzťahuje **Autorský zákon** (ďalej len „AZ“).³ Ochrana predstavujú konkrétne ustanovenia **§ 56 až 61 AZ**. Právna ochrana počítačových programov bola do nášho právneho poriadku zavedená zákonom č. 89/1990 Zb.⁴ Avšak ochranu prostredníctvom autorského práva možno považovať za nedostatočnú, pretože sa vzťahuje len na formu vyjadrenia počítačového programu a **nechráni sa myšlienka alebo princíp v ňom obsiahnutý.**⁵ Preto možno konštatovať, že autorský zákon, predstavuje podstatne **nižší stupeň ochrany ako patent.**

Najvšeobecnejšia ochrana duševného vlastníctva, a teda aj autorského práva je zakotvená v **čl. 43 Ústavy Slovenskej republiky**, v ktorom sa okrem iného uvádza, že *práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti chráni zákon*. Nepôjde pritom len o Autorský zákon, ale ochrana je poskytovaná aj prostredníctvom **Občianskeho zákonníka a Občianskeho súdneho poriadku, Trestného zákona, zákona o priestupkoch a pod.**

Ochrana počítačových programov vychádza zo smernice **Rady č. 91/250/EHS** o právnej ochrane počítačových programov v znení smernice Rady č. 93/98/EHS. V súlade s ustanoveniami uvedenej smernice sa počítačové programy chránia podľa autorského práva ako literárne diela v zmysle Bernského dohovoru, o ochrane literárnych a umeleckých diel. Rovnaké ustanovenie nachádzame aj podľa čl. 10 TRIPS.⁶

ROZHODNUTIE ODVOLACIEHO SÚDU VO VEĽKEJ BRITÁNII VO VECI SYMBIAN LIMITED vs. COMPTROLLER GENERAL OF PATENTS

Momentálna situácia ohľadom patentovania softvéru je iná vo Veľkej Británii, ako v rámci Slovenskej republiky. Je celkom reálne, že nemožnosť patentovania softvéru bude minulosťou. Priestor pre patentovanie softvéru sa vytvára práve v tomto období, kedy

³ zákon č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)

⁴ Tento zákon novelizoval zákon č. 35/1965 Zb. o literárnych, vedeckých a umeleckých dielach (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

⁵ Bližšie § 7 ods. 3 AZ – taxatívne vymedzenie predmetov, na ktoré sa nevzťahuje ochrana podľa AZ.

⁶ Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva, ktorá tvorí prílohu 1C Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie (Oznámenie MZV SR č. 152/2000 Z.z.)

Odvolací súd v Londýne dňa 8. októbra 2008 rozsudkom vo veci Symbian Limited vs. Comptroller General of Patents⁷ potvrdil, že **softvér môže byť patentovaný, ak to umožňuje technický prínos k stavu techniky**. Rozhodnutie je víťazstvom pre spoločnosť Symbian. Možno však konštatovať, že tento prípad je nepochybne relevantný nielen pre samotnú spoločnosť, ale aj pre všetky podniky, ktoré sa podieľajú na vývoji, predaji, distribúcii, uvázaní softvérových zariadení a pod.

Rozsudok neuvádza konkrétne podmienky, za akých bude patentovanie softvéru možné. Preto zostáva stále nejasné, do akej miery toto rozhodnutie objasňuje situáciu ohľadne patentovateľnosti softvéru vo Veľkej Británii. Možno teda vysloviť záver, že uvedený rozsudok sa v budúcnosti stane podkladom pre tých, ktorí si chcú patentovať softvér (akýmsi precedensom), avšak za akých podmienok sa bude patentovanie realizovať zostáva otázkou budúcnosti.

---

⁷ Case No: A3/2008/0950